

Institutul European din România

Estimarea impactului liberei circulații a lucrătorilor români pe teritoriul UE, începând cu 01.01.2014; realități și tendințe din perspectivă economică, ocupațională și socială, la nivel național și european

Autori:

Valentina Vasile (coordonator)

Cristina Boboc

Romana Cramarenco

Silvia Pisică

Lansare Studii de Strategie și Politici (SPOS) 2013

Conferința de presă, București, 24 aprilie 2014

termenii de referință

Obiectivul general al studiului= analiza fenomenului liberei circulații a lucrătorilor români în cadrul Uniunii Europene, din perspectiva impactului economic, ocupațional și social după momentul realizării totale a pieței europene a muncii pentru cetățenii români .

particular, studiul vizează evaluarea calitativă și cantitativă a impactului economic, ocupațional și social al liberei circulații asupra economiei și societății europene în general și românești, în special, ulterior momentului 1 ianuarie 2004, formulând propuneri și recomandări temeinic fundamentate și argumentate în domeniul politicilor forței de

Cuprins

Capitolul 1. Libera circulație a lucrătorilor Români în spațiul UE, după aderare (01.01.2007). Delimitări conceptuale, forme de gestiune a fluxurilor, sinteza reglementărilor aplicabile pentru România

Capitolul II. Diagnoza mobilității pentru munca în perioada tranzitorie (analiză statistică și calitativă) și evoluții previzibile după 01.01.2014

Capitolul III. Efectele liberalizării circulației persoanelor în scop de muncă. Analiză comparativă țară de destinație-țară de origine: determinări cantitative în cazul lucrătorilor români; externalități pozitive și negative

Capitolul IV. Managementul și gestionarea mobilității în scop de muncă, după liberalizare totală, ca efect al tendințelor viitoare de mobilitate a lucrătorilor români în spațiul UE.

Analiza fluxurilor si stocurilor

Cadrul legislativ limitativ, pe perioade si tari

Pozitia statelor primitoare – politici selective si contingente, gradul de deschidere si permisivitatea politilor

Efectele crizei asupra fluxurilor si stocurilor de populatie migranta- limitari vs deschideri, selectivitate pe nivel de calificare, profil profesional, grupe de varsta etc)

Structuri institutionale si baze de date pentru gestiunea mobilitatii temporare (nationale/internationale)

Asteptari din 2014: **mit vs realitate**- studiul si estimarile din dec 2013 si rezultatele au fost confirmate de evolutiile din primele luni ale anului 2014

Analiza impactului (aprecieri cantitative si calitative)

Economic – exemplu pe datele existente,
lipsa de relevanta si caracterul partial al
datelor de fluxuri anuale de mobilitate
temporara= deficit de informatie

Social: efecte asupra persoanei
mobile(familiei/gospodariei), pentru tara de
origine si tara de destinatie

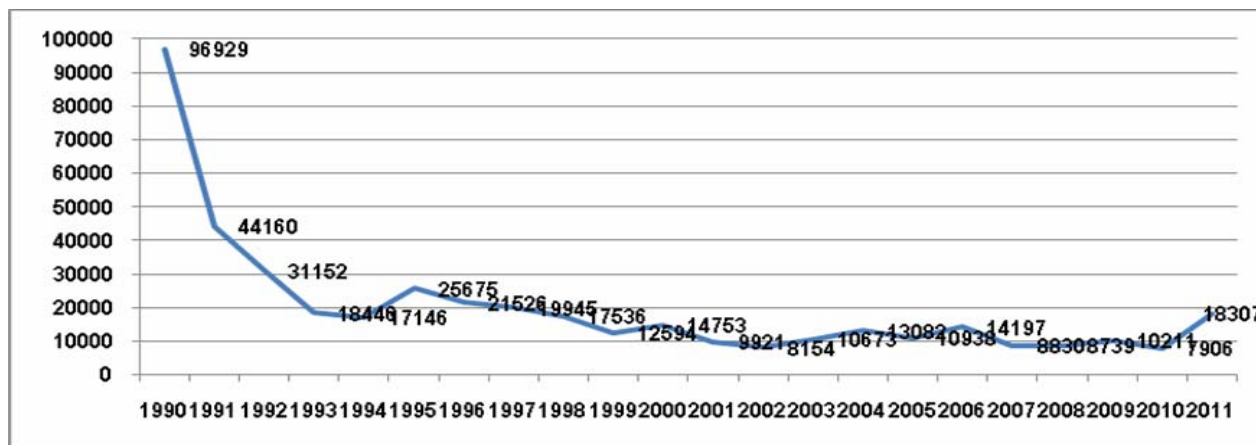
Persoanele plecate din țară în străinătate (indiferent de perioadă – sub și peste 12 luni) au fost de circa 2,5 ori mai numeroase în anul 2008 comparativ cu 2004

Criza reduce fluxurile dar nu și stocurile

Cea mai mare parte a românilor pleacă din țară pentru o perioadă lungă, de cel puțin un an.

Cat de multi romani sunt in strainatate???

Stocul cumulat al pierderii definitive de populație prin emigrație, după anul 1989, reprezintă cca 336 mii persoane, deci sub 1,7% din populația României la recensământul din 2011.

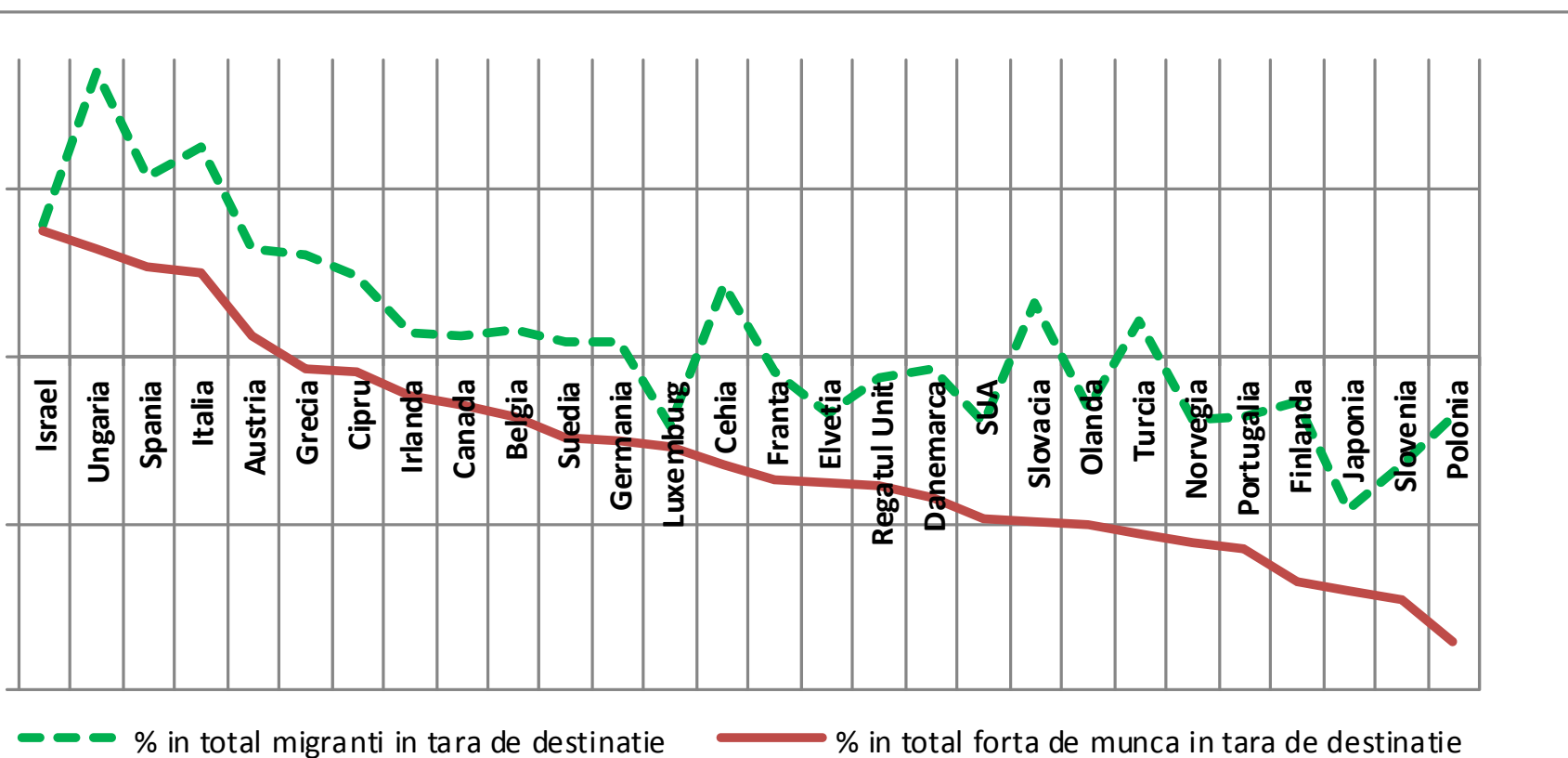

Mobilitate temporara pentru munca = stoc 2010, date Banca Mondiala = 2,769 milioane persoane, din care 2,250 milioane în

prezența românilor pe piața muncii în țările de destinație,

lista selectivă de țări, anul 2010

(ca % în total migranți și în total forță de muncă),

Modelul econometric

Model de regresie pentru date de tip panel cu efecte fixe ale țărilor. Astfel parametrul va reprezenta corelația între fluxurile de emigrație dinspre România spre alte țări europene și liberalizării circulației românilor pe piețele muncii țărilor de destinație.

Datele referitoare la migrație, stocurile și fluxurile, au fost preluate din baza de date International Migration database, de pe site-ul OECD. Datele macroeconomice, GDP per capita, șomaj, venituri au fost preluate din baza de date World Bank. Tabelul 13 cuprinde rezultatele estimărilor modelului de regresie prin metoda celor mai mici pătrate.

Modelul econometric

Modelul econometric folosit pentru estimarea impactului liberalizării totale a circulației lucrătorilor români pe piața muncii europene este:

$$m_{it} = \alpha + \beta d_{it} + \gamma Z'_{it-1} + \theta_i + \theta_t + \varepsilon_{it}$$

e:

m_{it} - reprezintă fluxurile de emigrație dinspre România spre țara i la momentul t

d_{it} - este o variabilă dummy asociată libertății totale de circulație a Românilor pe piețele muncii europene

matricea Z_{it-1} include alte variabile corelate cu migrația printre care:

numărul de emigranți români din țara i la momentul $t-1$ ca variabilă ce exprimă rețeaua socială existentă;

produsul intern brut pe cap de locuitor din țara i la momentul $t-1$ ca variabilă ce exprimă nivelul economic al țării gazdă, deci atractivitatea economică a acesteia;

ratele șomajului din țara i la momentul $t-1$ ca variabilă ce exprimă vulnerabilitatea pieței muncii din țara gazdă;

Formulara modelelor

Pentru comparație, au fost estimate trei modele:

Primul model previzionează fluxul migratoriu fără a introduce variabila dummy asociată liberalizării totale de circulație a Românilor pe piețele muncii țărilor de destinație. În acest model sunt introduse ca variabile covariate variabilei fluxul de emigranți: stocul de emigranți, PIB pe locuitor și șomajul din țările de destinație cu un an anterior momentului în care se înregistrează fluxul emigranților.

Al doilea model previzionează fluxul migratoriu introducând comparativ cu modelul anterior variabila dummy asociată liberalizării totale de circulație a Românilor pe piețele muncii țărilor de destinație. De asemenea mai este introdusă ca variabilă covariată fluxului de emigranți și variabila veniturile anule nete ale unei persoane din țara de destinație.

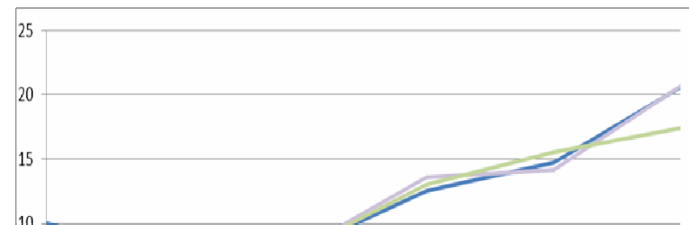
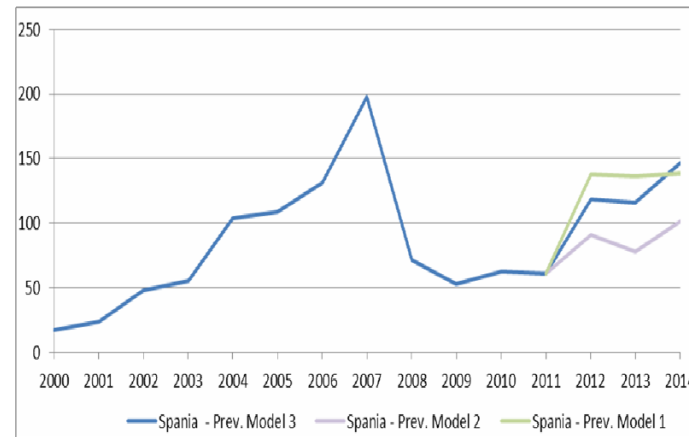
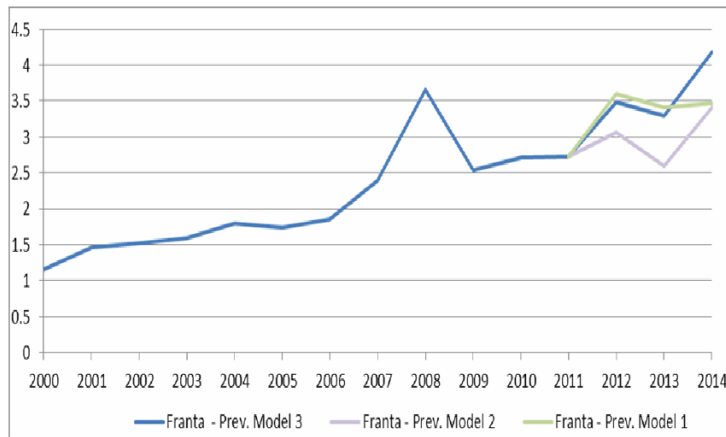
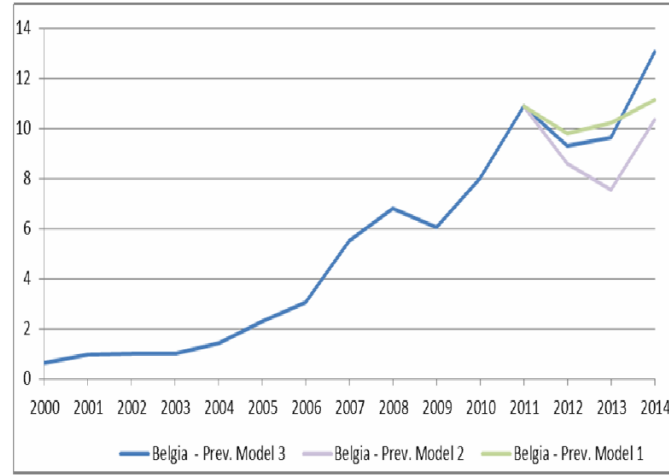
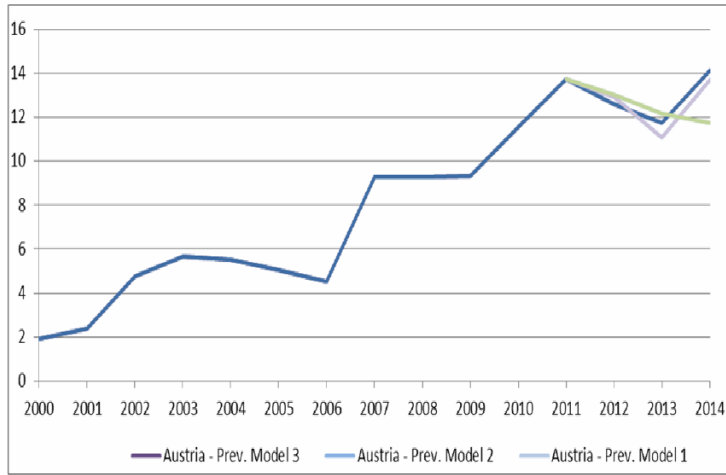
Al treilea model previzionează fluxul migratoriu introducând comparativ cu primul model doar variabila dummy asociată liberalizării totale de circulație

Comparația modelelor

Rezultatele estimate pot
 să nu fie validate.
 Pentru toate cele
 modele este de
 interes 95%, astfel că le
 nu se considera
 foarte bune pentru a fi
 folosite în predicția
 volumului emigrației.
 Rezultatele țărilor de
 interes în cazul
 modelelor 2 și 3 sunt
 semnificative lor majoritate
 semnificative.

Variabila	Model 1		Model 2		Model 3	
	Estimator	Eroare standard	Estimator	Eroare standard	Estimator	Eroare standard
Dummy libera circulație	-	-	0,2820*	0,1796	0,2253 ^{NS}	0,1759
Ln(stoc de emigranți)	0.7689***	0.1686	0,5935***	0,1813	0,7341***	0,1703
Ln(GDP)	0.9253***	0.2572	1,5211***	0,4321	0,8428***	0,2644
Ln(Somaj)	-0.5046**	0.2137	-0,7348***	0,2257	-0,5623***	0,2178
Ln(Venituri)	-	-	-0,0703 ^{NS}	0,8393	-	-
Constantă	-9.7597***	2.3888	-3,4559 ^{NS}	6,2793	-8,6401***	2,5372
Efect fix Austria	-0.24077 ^{NS}	0.3453	-0,3279 ^{NS}	0,3398	-0,2724 ^{NS}	0,3451
Efect fix Belgia	0.214666 ^{NS}	0.3932	0,1747 ^{NS}	0,4048	0,1716 ^{NS}	0,3935
Efect fix Danemarca	-0.84583 ^{NS}	0.6033	-1,6215**	0,6595	-1,0171*	0,6162
Efect fix Finlanda	-1.15776 ^{NS}	0.7507	-1,9981**	0,8123	-1,4002*	0,7721
Efect fix Franța	-1.05999***	0.3884	-0,9892***	0,3820	-1,0501***	0,3874
Efect fix Germania	0.686029 ^{NS}	0.4437	-	-	0,7578*	0,4459
Efect fix Ungaria	0.391712 ^{NS}	0.5924	-0,2973 ^{NS}	1,0355	0,2581 ^{NS}	0,5998
Efect fix Islanda	-1.71966 ^{NS}	1.0467	-3,0255***	1,1437	-1,9552**	1,0597
Efect fix Israel	-4.89244***	0.4048	-	-	-4,9044***	0,4037
Efect fix Italia	0.493406 ^{NS}	0.6416	0,4863 ^{NS}	0,6813	0,3599 ^{NS}	0,6481
Efect fix Luxemburg	-2.09276***	0.8810	-3,2389***	0,9642	-2,2328***	0,8852
Efect fix Olanda	-0.73849*	0.4668	-1,2640***	0,4952	-0,8457*	0,4729
Efect fix Norvegia	-1.18833*	0.7005	-1,9773***	0,7527	-1,2951**	0,7034
Efect fix Spania	1.465533***	0.5100	1,5773***	0,5761	1,4595***	0,5085
Efect fix Suedia	-1.31038***	0.4063	-1,7001***	0,4297	0,14685***	0,4235
Efect fix	Ref	Ref	Ref	Ref	Ref	Ref

oluția curilor ratorii în ioada 0-2014 (în persoane)

Rezultate

Identificarea **efectelor potentiale** ale eliminării barierelor impuse de perioada de limitare a circulației 2007-2013

Evidențierea **nevoii unei baze de date solide (nivel national, regional, local)**, coerente și comparative

Utilizarea bazei de date AMIGO trimestrial

Analiza comparativă pe baze de date diferite (doar pentru fluxurile de persoane)

Model de analiza: posibilitati, limite

Recomandari de politici

un nou model de gestiune a mobilitatii pentru munca: libertatea circulației vs atractivitatea pietei

Estimari

Dinamica usor pozitiva la fluxuri totale

Potential crescut de migratie pentru specialisti si
cei cu nivel de pregatire tertiar

Creste proportia femeilor migrante

Se mentine selectivitatea pe domenii de
activitate prin politicile de atragere a
absolventilor

Remitentele vor avea o crestere modesta, fara a
reveni la nivelul anterior crizei

Concluzii

Este de precizat că, deși ca dinamică creșterile par însemnate, **în număr absolut, respectiv persoane care se vor deplasa în străinătate la muncă, aceste efective sunt relativ modeste**

Nu se pot estima, din lipsa de date statistice, nici deplasările de stoc de lucrători mobili români între țările UE (dintr-o țară de destinație în alta) și nici magnitudinea ocupării informale (existând comportamente diferite ale angajatorilor autohtoni, pe piețele de destinație).

După anul 2014, căderea barierelor de intrare pentru ultimele țări va determina o schimbare a fluxurilor, așa cum s-a produs la momentul anuarie 2007, însă numărul, destinațiile și intensitatea acestor fluxuri în următorii ani va fi diferită. ***Motivația mobilității și modelul de mobilitate se va schimba, mai ales prin libertatea de asociere a unor caracteristici multiple ce guvernează mobilitatea lucrătorilor din UE: deschiderea piețelor muncii locale, profilul profesional individual,***

Concluzii

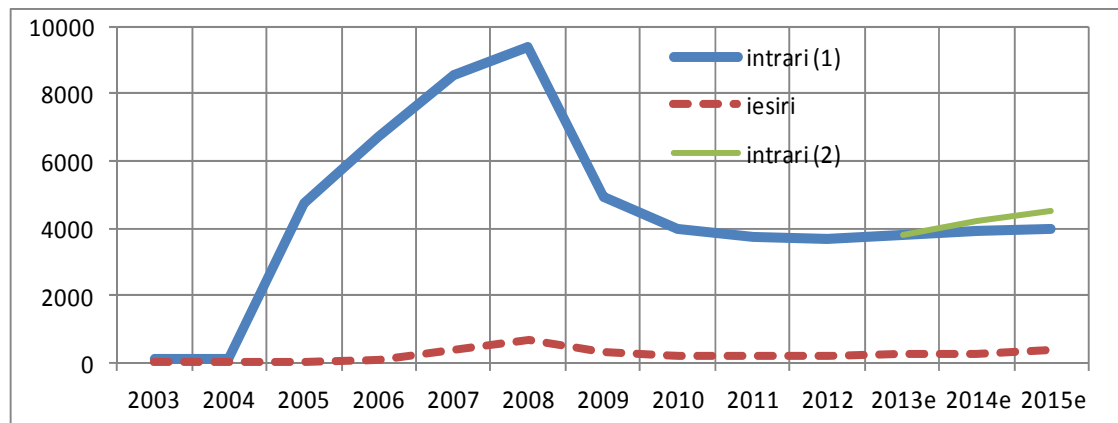
Un nou profil al mobilitatii =stoc vs flux

Schimbari ale structurii si intensitatii fluxurilor pe baza politicilor pietelor locale ale muncii in tarile de destinatie

Importanta crescuta a informarii & retelelor

Se schimba **profilul migrantului** (2 tipuri distincte, segmentare & decalaje in crestere)

Reducerea semnificatiei remitentelor si cresterea volatilitatii acestora (invers proportionale cu durata sederii si profilul social al mobilitatii)

Un management adecvat (strategic si de risc)

profilul migrantului

**segmentarea pe două componente ce evoluează
convergent ca intensitate potențială a fluxurilor viitoare:**

Lucrătorul tânăr absolvent, angajat sau în cautare de muncă, cu pregătire peste medie, flexibil la o varietate de tipuri de ocupare, locuri de muncă, care acceptă mai ușor riscul locurilor de muncă noi, dar cu perspective de dezvoltare profesională și de a obține venituri mai ridicate. Cererea acestora este în creștere, iar economia suplimentară de investiție publică în educația lor îi face căutați și acceptați de autoritățile locale care-și economisesc veniturile bugetare;

Lucrătorul mediu sau slab calificat care ocupă locuri de muncă slab remunerate, neocupabile din varii motive de lucrătorii autohtoni. Fără a dispărea, ponderea acestora se va reduce pe termen mediu și lung, parțial prin dispariția acestor locuri de muncă și parțial prin substituție cu forța de muncă mai ieftină, din țări non-EU.

Probleme deschise

Perceptia emigrantilor in tara de destinatie vs beneficiile nete economice ale mobilitatii

Deschidere culturala vs discriminare

Suport social (asistenta sociala) vs incluziune activa

Pierderile nete se agraveaza in tara de origine

Deficit structural de ocupare vs detensionare somaj

Mobilitatea celor slab sau necalificati vs ocupare informala

Provocari

Statisticile UE privind migrația externă impun utilizarea **criteriului reședinței obișnuite și pragului de 12 luni** în funcție de care o persoană este considerată imigrant în/emigrant dintr-o anumită țară. → **regandire si reconfigurare a statisticii nationale in domeniu = prioritate nationala**

Evidente/limite

Statisticile privind emigrația sunt puternic subevaluate.

De ce? sursele administrative folosite până în prezent nu măsoară decât numărul cetățenilor români care își schimbă **domiciliul** din România, și nu pe cel al persoanelor care își schimbă **reședința obișnuită**, fără schimbarea domiciliului (așa cum solicită Regulamentul 362/2007 privind migrația) în alte țări, numărul acestora din urmă fiind mult mai mare, de ordinul milioanei.

Depopulare severă a unor zone rurale

Stoc de populație migranta cu statut temporar de medie și lungă durată

Planificarea construirii unei baze de date (individuale) de mobilitate socială a populației

În **baza individuală de date** informațiile aferente fiecărei persoane vor fi **actualizate periodic** pe baza datelor din surse administrative și din surse statistice.

Dintre obiectivele principale ale bazei individuale de date evidențiem:

- **Evaluarea anuală a migrației externe** în conformitate cu cerințele Regulamentului nr. 862/2007 privind migrația externă;
- **Producerea de statistici anuale privind populația rezidentă (stabilă)** în conformitate cu cerințele Regulamentului nr. 862/2007 privind migrația externă și cea totală (legală) a României în conformitate cu cerințele naționale în special;
- Producerea de statistici privind **mobilitatea socială a populației** (intrarea/ieșirea din sistemul public de învățământ, intrarea/ieșirea de pe piața muncii, schimbarea statutului ocupațional sau a nivelului de educație de la o generație la alta);